

Pro Silva

Pro Silva international meeting in Ierland

VERSLAG VAN DE JAARLIJKSE BIJENKOMST VAN PRO SILVA EUROPE IN ZUID WEST IERLAND, 14 TOT 16 MEI 2007

Eens per jaar komt Pro Silva Europa bij elkaar. Dit netwerk van Europese bosbouwers promoot bosbouw op basis van natuurlijke processen waarbij geen kaalkap plaatsvindt. Bij Pro Silva Europa zijn de Pro Silva werkgroepen uit zo'n 24 Europese landen of regio's aangesloten. Vanuit deze landen kwamen 51 personen naar de International Board Meeting in Ierland voor een 3 daagse excursie. Hieronder wordt een impressie gegeven van deze excursie en het netwerk Pro Silva Europa.

Bosbouw in Ierland

Het laatste decennium werd in Ierland, mede door Europese bebouwingssubsidies, jaarlijks 10 tot 20.000 ha bebost met voornamelijk Sitkaspar (*Picea Sitchensis*). De historische bebouwingen van woeste gronden en marginale landbouwgronden met dennen op de Vlaamse en Nederlandse zandgronden en met fijnspar in de Ardennen worden ruwweg een eeuw later nog eens glansrijk overgedaan. Opvallend is dat hierbij dezelfde fouten worden gemaakt als in Nederland en België destijds, met volledige financiële ondersteuning en dus goedkeuring van de EU. De Ieren zadelen zich dus nu op met de welbekende bijbehorende vraagstukken voor de nabije toekomst. Hoe moet er worden omgegaan met monofunctioneel bos, met bodemverzuring, met verlies van biodiversiteit van open vegetaties, met grootschalige aantastingen, met gebrek aan veelzijdigheid in de houtproducten bij het wegvallen van afzetmarkten, met verstoring van de natuurlijke waterhuishouding? Meer dan waarschijnlijk vertalen ze over 50 jaar de schrijfsels over geïntegreerd bosbeheer en meerbepaald bosvorming die de Europese bosbeheerders vandaag de dag publiceren in het Duits, Deens, Frans of Nederlands. En zelfs de taalbarrière is geen excuus: de Britse bosbeheerders van *Continuous Cover Forestry* zijn nu al volop bezig zinnig om te gaan met oudere Sitkaplantages.

Pro Silva Ierland en Mount Callan

Robert Tottenham was een Ierse boer met 500 ha graasgronden. In de jaren 60 beseftte hij dat koeien vetmesten geen toekomst meer had op de zure, venige en winderige berg Mount

GUY GEUDENS (Pro Silva Vlaanderen),

MARTIJN BOOSTEN & SUSAN BONEKAMP (Pro Silva Nederland)

Veelzijdige Sitka opstanden op Mount Callan

Callan in County Clare. Daarom begon hij met een eenvoudige tractor jaarlijks over een tiental hectare voren te ploegen en te beplanten met Sitkaspar. Tottenham beheerde deze plantages niet volgens de gangbare Ierse bosbouwpraktijk. Hij had zijn eigen visie op het beheer. In de normale Ierse bosbouwpraktijk wordt er tot de eindkap (na ca 40 jaar) niet gedund in de Sitkaplantages. Tottenham begreep echter dat je door vroeg en regelmatig dunnen een echt bos kunt creëren, waarin naast een veelzijdiger product (bomen van verschillende afmetingen) er ook al snel mogelijkheden voor natuurlijke verjonging van andere soorten worden gecreëerd. Tottenham bereikte met zijn dunningsregime bovendien een veel hogere aanwas. De oudste opstanden hebben tegenwoordig een aanwas tot 32 m³ per ha per jaar gekend.

Eind de jaren '90 leerde de intussen bejaarde, maar energieke Tottenham Pro Silva Europa kennen en raakte gefascineerd door de Pro Silva principes. In 2000 werd onder zijn leiding Pro Silva Ierland opgericht. Enkele maanden voor deze Pro Silva Europa bijeenkomst overleed Robert Tottenham. Zijn werk op Mount Callan wordt nu voortgezet door zijn zoon Robin.

Pro Silva international meeting Ireland

Pro Silva Ireland is inmiddels uitgegroeid tot een actieve club bosbouwers die zich inzet om in Ierland meer aandacht te krijgen voor bosbeheer op basis van natuurlijke processen. Op hun website www.prosilvaireland.org staan de werkingsprincipes van Pro Silva Ireland rond duurzaam bosbeheer met Sitkaspar. Kortweg komt het beheer neer op: mengen, vroeg en frequent dunnen, inheemse soorten inbrengen en het vermijden van bebossing van te marginale standplaatsen. Langzaam worden deze principes meer en meer geaccepteerd en overgenomen door gangbare bosbouwers.

The Burren en Killarney National Park

Tijdens de excursie zijn diverse andere bosgebieden bezocht, zoals oude landgoedbossen, jonge aanplantingen van gewone es of Sitkaspar bij particulieren en nationale parken. Ter plekke werd steeds gediscussieerd hoe (soms typisch Ierse) problemen en onderwerpen kunnen worden benaderd vanuit de Pro Silva principes. Bijvoorbeeld: rendabele dunningen, voorkomen van wildvraat, omgaan met agressieve en ongewenste soorten, ... In het Nationaal park Killarney trachten de beheerders Ancient Oak Woodland en natte bostypes vrij te maken van woekerende

rhododendron. In het vochtige en winderige klimaat loopt de soort niet alleen snel uit via aflaggende takken, maar produceert hij ook miljoenen zaden, die vlot kiemen. Gelukkig zijn goedkope Poolse arbeidskrachten in het Ierland van vandaag niet alleen in de horeca, maar ook voor natuurbeheer beschikbaar. De bestrijding door afzagen en insmeren met glyfosaat lukt aardig, ware het niet dat Japanse Sika-herten de zaailingen van inheemse boomsoorten opeten, waardoor het bosherstel alsnog niet goed van de grond komt. In Killarney National Park werden ook indrukwekkende 250 jaar oude taxusbossen getoond. In het kale landschap van de Burren, met zijn internationaal vermaarde kalkorchideeëngraslanden, werd getoond hoe hazelaar een pionier kan zijn die over honderden hectare het landschap verbost, nu het landbouwgebruik achteruitloopt.

Pro Silva International Meeting

Op de algemene vergadering van Pro Silva Europa in Ierland werd verder duidelijk dat er vooral werk moet gemaakt worden van:

- Een netwerk van Pro Silva voorbeeldbossen in Europa (zie ook onderstaande oproep)
- Een interactieve website om de uitwisseling tussen

Pro Silva

Om Pro Silva beheer meer gezicht te geven, wil men in Europa een netwerk van voorbeeldbossen aanleggen. In elk land worden daarom een aantal bossen uitgekozen, die al een aantal jaren worden beheerd volgens de Pro Silva principes. Op de website van Pro Silva Europa (www.prosilvaeurope.org) zal een korte beschrijving van deze bossen worden geplaatst. De informatie wordt zo eenvoudig toegankelijk gemaakt voor beheerders, onderzoekers en andere geïnteresseerden.

Wanneer u uw bos wilt profileren als voorbeeldbos van Pro Silva Europa, kunt u contact opnemen met één van de auteurs.

de Pro Silva's in alle Europese landen te bevorderen. www.prosilvaeurope.org is nog lang geen visitekaartje;

- Het uitwerken van Pro Silva principes voor mediterrane bossen.
- Het stimuleren van Pro Silva bosbeheer in landen die lid zijn en proberen niet-leden te enthousiasmeren zich aan te sluiten (met name Scandinavië en nieuw Oost-Europese landen).

In juni 2008 valt de Europese Pro Silva bijeenkomst samen met een groot congres over Naturgemässe Waldwirtschaft

in Freudenstadt (Baden-Württemberg – Duitsland). In 2009 viert Pro Silva haar 20-jarige bestaan. Dit wordt gevierd in Slovenië, het land waar Pro Silva in 1989 werd opgericht.

Pro Silva Europa vs Pro Silva Nederland/Pro Silva Vlaanderen

Tijdens de bijeenkomst in Ierland werd duidelijk dat Pro Silva bosbeheer nog lang niet in alle landen van Europa gemeengoed is. Vaak is er nog sprake van aanplant en beheer van monoculturen, niet of nauwelijks dunnen en kaalkap. Ook in Ierland spraken de voorbeelden wat dat betreft voor zich. In Nederland en België zijn de meeste bosbeheerders er inmiddels van overtuigd dat zowel het bos als de portemonnee baat hebben bij een manier van bosbeheer waarin geen kaalkap plaatsvindt en waarbij gebruik wordt gemaakt van natuurlijke processen. ■

Meer info en contactgegevens

Nederland: www.knbv.nl/prosilva

Vlaanderen: www.vbv.be/werkgroep_prosilva.htm

Wallonië: www.coorensy.eu onder projet, partenaires

EXCURSIE PRO SILVA

'Bosrandbeheer bij onze noorderburen'

In 2008 organiseert onze werkgroep Pro Silva een excursie naar Valckenburg in Nederland. Dit bezoek zal zich richten op het thema 'Bosranden', een beheersaspect van onze bossen dat in volle evolutie is de jongste jaren. Waar we in het verleden vaak tegen een verticale muur aankeken als bosrand, wordt nu meer en meer gestreefd naar grillige en geleidelijk oplopende bosranden, waar meer plaats is voor struweel en struiken, en waar enkele van onze meer verdrukte dier- en plantensoorten weer een leefplek vinden. Uiteraard vraagt het heel wat vakkennis en een goede bepaling van de doelstellingen om tot een succesvol bosrandbeheer te komen. En daarvoor gaat onze werkgroep dus bij de noorderburen een kijkje nemen.

De datum van deze excursie ligt nog niet vast, maar u hoort er via elektronische nieuwsbrief en boskrant zeker meer van.

Producent van bos- en
haagplantsoen
Inheems en autochtoon
plantgoed

Boomkwekerijen SYLVA
't HAND 10
9950 WAARSCHOOT
Tel: 09 376 75 75
Fax: 09 377 37 37
Email: info@sylva.be
www.sylva.be

